

INSETE: Οι εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία και στις χώρες προέλευσης των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού

Ο σημαντικότερος παράγοντας που προσδιορίζει τις οικονομικές εξελίξεις παγκοσμίως το 2020 είναι η πανδημία του κορωνοϊού, η οποία μέσα σε διάστημα μερικών μηνών επηρέασε όλες τις χώρες, με το επίκεντρο να μεταφέρεται από την Ασία αρχικά στην Ευρώπη, στη συνέχεια στην Β. Αμερική και τέλος και στον υπόλοιπο κόσμο.

Το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (INSETE) [στη νέα μελέτη του](#), λαμβάνοντας υπόψη το πλήγμα που επέφερε η πανδημία του κορωνοϊού, παρουσιάζει τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία και στις χώρες προέλευσης των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ τον Ιανουάριο το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) προέβλεπε ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας κατά 3,3% για το 2020 και του παγκόσμιου εμπορίου κατά 2,9%, πέντε μήνες αργότερα, τον Ιούνιο, οι αντίστοιχες προβλέψεις ήταν -4,9% και -8%. **Παράλληλα, στις εκτιμήσεις του Ιουνίου για το 2020 το ΔΝΤ προβλέπει μείωση του ΑΕΠ κατά 8% στις ΗΠΑ, κατά 10,2% στην Ευρωζώνη και κατά 3% στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες.** Από τις μεγάλες οικονομίες, η μόνη για την οποία ακόμα προβλέπει θετική μεταβολή του ΑΕΠ είναι η Κίνα, με +1% - έναντι +6% που προέβλεπε τον Ιανουάριο.

Από την άλλη πλευρά, οι επεκτατικές πολιτικές των τραπεζών και των κυβερνήσεων διεθνώς, έχουν συμβάλει σημαντικά στον περιορισμό των επιπτώσεων, σε βαθμό ώστε οι χρηματοπιστωτικές αγορές να μην συμμερίζονται την απαισιοδοξία αυτή. Οι περισσότεροι χρηματιστηριακοί δείκτες έχουν ανακτήσει μεγάλο μέρος των απωλειών τους μετά τον Φεβρουάριο, ενώ ο NASDAQ που περιλαμβάνει πολλές εταιρείες που ευνοήθηκαν από το καθεστώς της καραντίνας και της τηλε-εργασίας, βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδά του.

Συνολικά, η παγκόσμια οικονομία λειτουργεί σήμερα σε ένα ιστορικά πρωτοφανές μακροοικονομικό, δημοσιονομικό, νομισματικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον, με αντικρουόμενες καταστάσεις και τάσεις.

Αφενός, όπως αναλύεται στη μελέτη, οι οικονομίες αντιμετωπίζουν - τουλάχιστον βραχυχρόνια - πολύ υψηλά επίπεδα ύφεσης και ανεργίας, οι κυβερνήσεις όλων των μεγάλων χωρών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχουν ήδη ανακοινώσει και εφαρμόζουν τεράστια νομισματικά και δημοσιονομικά πακέτα στήριξης των οικονομιών, οι τιμές πετρελαίου είναι σε ιστορικά πολύ χαμηλά επίπεδα (προάγγελος ύφεσης) και ο χρυσός και άλλα πολύτιμα μέταλλα είναι σε πολύ υψηλά επίπεδα (ένδειξη ύφεσης αλλά και αυξημένης αβεβαιότητας και κινδύνων), ενώ, αφετέρου, τα επιτόκια είναι μηδενικά ή και αρνητικά, η ρευστότητα είναι σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα και οι υψηλοί δείκτες τιμών στα χρηματιστήρια φαίνεται να προεξοφλούν μια ταχεία ανάκαμψη. Αντίθετα με τις αγορές, οι προβλέψεις των διεθνών οργανισμών φαίνεται να «υποβαθμίζουν» την επίπτωση των δραστικών παρεμβάσεων των Κεντρικών Τραπεζών και των κυβερνήσεων για την ενίσχυση του χρηματοοικονομικού συστήματος των χωρών, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Στην «μεγάλη εικόνα» της παγκόσμιας οικονομίας είναι απαραίτητο να προστεθούν και οι συνεχιζόμενες διενέξεις σχετικά με το διεθνές εμπόριο, το Brexit και οι κίνδυνοι από τις εξελίξεις στις οικονομίες της Τουρκίας και της Αργεντινής.

Περαιτέρω, η ασύμμετρη εξέλιξη της πανδημίας, δηλαδή το ότι βρίσκεται σε διαφορετική φάση εξέλιξης στις διάφορες χώρες, δυσκολεύει την ανάταξη της παγκόσμιας οικονομίας και του διεθνούς εμπορίου και, ιδιαίτερα, του παγκόσμιου τουρισμού. Πόσο μάλλον που, στην παρούσα φάση, η πανδημία εξακολουθεί να βρίσκεται σε έξαρση στις ΗΠΑ, την μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, αλλά και σε άλλες μεγάλες περιοχές του πλανήτη.

Αντίθετα, λόγω και του βάθους της ύφεσης φέτος, οι περισσότεροι διεθνείς οργανισμοί προβλέπουν σημαντική ανάκαμψη για το 2021. Συγκεκριμένα το ΔΝΤ τον Ιούνιο προέβλεψε αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,5% στις ΗΠΑ, κατά 6% στην Κίνα και στην Ευρωζώνη και κατά 5,9% στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες. Για το παγκόσμιο ΑΕΠ η πρόβλεψη ανέρχεται σε 5,4% και για το παγκόσμιο εμπόριο σε 8%. Για την Ευρώπη και τις ΗΠΑ η ανάπτυξη αυτή, αν και σημαντική, δεν θα είναι επαρκής για να καλυφθούν οι απώλειες στο ΑΕΠ το 2020. Αντίθετα, για τις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες χώρες, περιλαμβανομένης Κίνας και Ινδίας, εκτιμάται ότι στο τέλος του 2021 το ΑΕΠ θα υπερβαίνει αυτό του 2019. Για το παγκόσμιο ΑΕΠ, αναμένεται ότι το 2021 θα έχει ανακάμψει στα επίπεδα του 2019.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΑΓΟΡΩΝ
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Αναφορικά με τις οικονομίες για ορισμένες από τις κυριότερες αγορές του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα, οι εξελίξεις και οι προοπτικές έχουν συνοπτικά ως εξής:

Ζώνη του Ευρώ:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από τις χώρες της Ζώνης του Ευρώ περίπου 7,7 δισ. ευρώ το 2019 (44% του συνόλου).

Η οικονομία της Ζώνης του Ευρώ εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 55% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 75% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020, στο 90% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020. Ειδικότερα, στο τέταρτο 3μηνο 2020 η οικονομία θα λειτουργεί λίγο χαμηλότερα από το κανονικό επίπεδο της δυναμικότητάς της. Θα επηρεάζεται αρνητικά από τα μέτρα προστασίας που θα εξακολουθήσουν να είναι σε ισχύ για την αντιμετώπιση ενός ενδεχόμενου δεύτερου κύματος του κορωνοϊού, χωρίς όμως να παρατηρηθεί πολύ μεγάλη πτώση του ΑΕΠ σε αυτό το 3μηνο.

Με αυτές τις υποθέσεις – εκτιμήσεις αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Ζώνης του Ευρώ κατά 7,5% το 2020, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 5,3%.

Γερμανία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Γερμανία περίπου 3 δισ. ευρώ το 2019 (16,7% του συνόλου).

Η οικονομία της Γερμανίας εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 60% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (έναντι 55% κατά μέσο όρο στο σύνολο της Ζώνης του Ευρώ) και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 75% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 90% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020. Ειδικότερα, όπως και στη Ζώνη του Ευρώ ως σύνολο, στο τέταρτο 3μηνο 2020 η οικονομία εκτιμάται ότι θα λειτουργεί ελάχιστα κάτω από το κανονικό επίπεδο της δυναμικότητάς της. Θα επηρεάζεται αρνητικά από τα διάσπαρτα μέτρα προστασίας και παρεμβάσεων που θα εξακολουθήσουν να είναι σε ισχύ για την αντιμετώπιση ενός ενδεχόμενου δεύτερου κύματος του κορωνοϊού, αλλά εκτιμάται ότι αυτό δεν θα συνεπάγεται πολύ μεγάλη πτώση του ΑΕΠ σε αυτό το 3μηνο.

Με βάση αυτές τις υποθέσεις-εκτιμήσεις αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Γερμανίας κατά 6,7% το 2020, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 5,1%.

Γαλλία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από τη Γαλλία περίπου 1,1 δισ. ευρώ το 2019 (6,2% του συνόλου).

Η οικονομία της Γαλλίας εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 50% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (έναντι 55% κατά μέσο όρο στο σύνολο της Ζώνης

του Ευρώ) και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 70% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 85% της στο τέταρτο 3μηνο 2020. Ειδικότερα, στο τέταρτο 3μηνο 2020 η οικονομία εκτιμάται ότι θα λειτουργεί ακόμη με σημαντικά εμπόδια, χαμηλότερα από το κανονικό επίπεδο της δυναμικότητάς της. Θα επηρεάζεται αρνητικά από τα διάσπαρτα μέτρα προστασίας και παρεμβάσεων που θα εξακολουθήσουν να είναι, ή θα τεθούν εκ νέου σε ισχύ για την αντιμετώπιση ενός ενδεχόμενου δεύτερου κύματος του κορωνοϊού. Αυτό θα συνεπάγεται την σημαντική πτώση του ΑΕΠ σε ετήσια βάση και σε αυτό το 3μηνο που θα είναι λίγο μεγαλύτερη από την πτώση του ΑΕΠ στο ίδιο 3μηνο στη Ζώνη του Ευρώ γενικότερα.

Με αυτές τις υποθέσεις-εκτιμήσεις αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Γαλλίας κατά 8,8%, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 4,9%.

Ιταλία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Ιταλία περίπου 1 δισ. ευρώ το 2019 (5,7% του συνόλου).

Η οικονομία της Ιταλίας εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 45% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (έναντι 55% κατά μέσο όρο στο σύνολο της Ζώνης του Ευρώ). Ωστόσο, μετά την επιτυχή αντιμετώπιση του ιού τον Ιούνιο 2020, εκτιμάται τώρα ότι η οικονομία της Ιταλίας θα μπορεί να λειτουργήσει στο 70% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 90% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020. Από την άλλη πλευρά, η οικονομία της Ιταλίας αντιμετωπίζει γενικότερα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά προβλήματα, μεταξύ των οποίων και το πολύ υψηλό δημόσιο χρέος. Η ανάπτυξη της χώρας ήταν ήδη αναιμική και πριν τον κορωνοϊό και, ως εκ τούτου, η πτώση του ΑΕΠ εξαιτίας του πανδημίας εκτιμάται ότι θα είναι μεγαλύτερη από ότι στις άλλες χώρες της Ζώνης του Ευρώ, παρά την προνομιακή βοήθεια που έχει η Ιταλία από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Επίσης, για τους ίδιους λόγους, μεγάλη είναι ακόμη η αβεβαιότητα για την ανάκαμψη της οικονομίας της Ιταλίας το 2021 και πολύ περισσότερο στα επόμενα χρόνια.

Με αυτές τις υποθέσεις – εκτιμήσεις, αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Ιταλίας κατά 8,9%, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 5,4%.

Ολλανδία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Ολλανδία περίπου 534 εκατ. ευρώ το 2019 (3% του συνόλου).

Η οικονομία της Ολλανδίας εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 55% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (Ζώνη του Ευρώ: 55%) και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 75% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 90% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020.

Με αυτές τις υποθέσεις – εκτιμήσεις, αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Ολλανδίας κατά 6,8%, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 4,7%.

Κύπρος:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Κύπρο περίπου 465 εκατ. ευρώ το 2019 (2,6% του συνόλου).

Η οικονομία της Κύπρου εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 50% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (Ζώνη του Ευρώ: 55%) και ότι θα λειτουργεί στο 75% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 90% στο τέταρτο 3μηνο 2020.

Με αυτές τις υποθέσεις – εκτιμήσεις, αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Κύπρου κατά 6,5% το 2020, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 5,2%.

Χώρες εκτός Ευρώ:**Ηνωμένο Βασίλειο:**

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από το Ηνωμένο Βασίλειο περίπου 2,6 δισ. ευρώ το 2019 (14,5% του συνόλου).

Η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 40% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (έναντι 55% κατά μέσο όρο στην Ζώνη του Ευρώ). Επιπλέον, ακόμη και τον Ιούλιο 2020, ο ιός δεν φαίνεται να ετέθη υπό ικανοποιητικό έλεγχο. Εκτιμάται, επομένως, ότι η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου θα μπορεί να λειτουργήσει στο 62% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 (από 70% στις χώρες της Ζώνης του Ευρώ) και στο 85% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020. Η ανάπτυξη της χώρας ήταν ήδη αναιμική και πριν τον κορωνοϊό, λόγω της αβεβαιότητας που προκύπτει από το Brexit, και, επομένως, η πτώση του ΑΕΠ του Ηνωμένου Βασιλείου εξαιτίας του κορωνοϊού εκτιμάται ότι θα είναι επίσης μεγαλύτερη από την πτώση του ΑΕΠ της Ζώνης του Ευρώ, παρά την σημαντική ενίσχυση που παρέχεται από την Κεντρική Τράπεζα και από την Κυβέρνηση.

Με βάση αυτές τις υποθέσεις-εκτιμήσεις αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ του Ηνωμένου Βασιλείου κατά 8,2% το 2020, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 5,1%.

ΗΠΑ:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από τις ΗΠΑ περίπου 1,2 δισ. ευρώ το 2019 (6,7% του συνόλου).

Η ανεξέλεγκτη πορεία εξάπλωσης του κορωνοϊού σε πολλές Πολιτείες των ΗΠΑ, σε ορισμένες από τις οποίες δεν έχει τεθεί ακόμα υπό έλεγχο, οδήγησε στη μεγάλη πτώση του ΑΕΠ των ΗΠΑ στο δεύτερο και το τρίτο 3μηνο 2020 και τη μικρή πτώση του στο τέταρτο 3μηνο 2020. Η πτώση αυτή, σε συνδυασμό με τη μικρή αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,25% στο πρώτο 3μηνο 2020, οδηγεί σε εκτιμώμενη σημαντική πτώση του ΑΕΠ των ΗΠΑ κατά 8% σύμφωνα με το ΔΝΤ και κατά 6,5% σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εκτιμάται ότι η οικονομία των ΗΠΑ λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 50% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 70-80% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο και περί το 90% στο τέταρτο 3μηνο.

Με αυτές τις υποθέσεις-εκτιμήσεις αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ των ΗΠΑ κατά 5,8% το 2020, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 4,3%.

Ρωσία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Ρωσία περίπου 433 εκατ. ευρώ το 2019 (2,5% του συνόλου).

Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα για την Ρωσία, το ΑΕΠ της αναμένεται να σημειώσει πτώση κατά 5,6% το 2020, και αύξηση 3,8% το 2020. Σημαντικό ρόλο στην τουριστική κίνηση από Ρωσία παίζει η διακύμανση της ισοτιμίας του ρουβλίου αναλόγως γεωπολιτικών εξελίξεων και εξελίξεων στις τιμές πετρελαίου και στις τιμές άλλων πρώτων υλών που εμπορεύεται η Ρωσία.

Σερβία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Σερβία περίπου 356 εκατ. ευρώ το 2019 (2% του συνόλου).

Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα για τη Σερβία, εκτιμάται πτώση του ΑΕΠ της κατά 3,9% το 2020 και η αύξησή του με ρυθμό της τάξης του 3,5% ετησίως μετά το 2021.

Βουλγαρία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Βουλγαρία περίπου 338 εκατ. ευρώ το 2019 (1,9% του συνόλου).

Η οικονομία της Βουλγαρίας εκτιμάται ότι λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 60% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (Ζώνη του Ευρώ: 55%) και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 65% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 85% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020.

Με αυτές τις υποθέσεις – εκτιμήσεις, αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Βουλγαρίας κατά 6,7%, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 5,2%.

Τουρκία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Τουρκία περίπου 326 εκατ. ευρώ το 2019 (1,8% του συνόλου).

Η οικονομία της Τουρκίας λειτούργησε κατά μέσο όρο στο 60% της δυναμικότητάς της το δεύτερο 3μηνο 2020 (Ζώνη του Ευρώ: 55%) και ότι θα μπορεί να λειτουργήσει στο 70% της δυναμικότητάς της στο τρίτο 3μηνο 2020 και στο 90% της δυναμικότητάς της στο τέταρτο 3μηνο 2020. Σημειώνεται ότι η οικονομία της Τουρκίας λειτουργεί από τα μέσα του 2018 υπό την επίδραση της σημαντικής συναλλαγματικής και οικονομικής κρίσης που έλαβε επικίνδυνες διαστάσεις τον Ιούλιο - Αύγουστο 2018 και είχε ως αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση του πληθωρισμού και των επιτοκίων παρέμβασης από την Κεντρική Τράπεζα.

Με αυτές τις υποθέσεις – εκτιμήσεις, αναμένεται τώρα πτώση του ΑΕΠ της Τουρκίας κατά 4%, ενώ το 2021 αναμένεται ανάκαμψή του κατά 3,9%.

Βόρεια Μακεδονία:

Η Ελλάδα εισέπραξε από τον εισερχόμενο τουρισμό από την Βόρεια Μακεδονία περίπου 114 εκατ. ευρώ το 2019 (0,6% του συνόλου).

Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα για την Βόρεια Μακεδονία, εκτιμάται πτώση του ΑΕΠ της κατά 6,5% το 2020 και αύξησή του κατά 4,8% το 2021.